

FIȘA DISCIPLINEI

Misiologie ortodoxă III

Anul universitar 2026–2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Misiologie ortodoxă III			Codul disciplinei	OLR4447
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. Prof. Univ. Dr. Cristian Sonea				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. Prof. Univ. Dr. Cristian Sonea				
2.4. Anul de studiu	4	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativ	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specialitate (DS)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					25
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					25
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					3
Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				83	
3.8. Total ore pe semestru				125	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Misiologie ortodoxă I și II; Teologie liturgică; Catehetică; Teologie pastorală
4.2. de competențe	Cunoașterea fundamentelor misiunii creștine și capacitatea de analiză a contextului parohial

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Frecventarea cursului în proporție de 70% Studentii se vor prezenta la cursuri și seminarii cu telefoanele mobile închise
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Termenul predării și susținerii lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se acceptă cererile de amânare decât pe motive obiectiv întemeiate. Nu sunt acceptate lucrările care nu sunt elaborate în conformitate cu exigențele și metodologia de elaborare și expunere a unei lucrări științifice (studierea temei pe baza bibliografiei indicare și expunerea cu respectarea metodologiei citării).

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP3	Aplică cunoștințe despre comportamentul uman
CP15	Efectuează misiuni religioase
CP18	Stabilește relații de colaborare
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT2	Asigură managementul de proiect
CT3	Sintetizează informații

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP3	Studentul explică comportamentul uman prin repere pastorale, morale și spirituale ortodoxe.	Studentul interpretează situații pastorale folosind cunoștințe despre persoană, comunitate și vocație. Studentul abordează conduitele umane cu echilibru, responsabilitate și compasiune pastorală.
CP15	Studentul înțelege misiunea religioasă în context ortodox, istoric și contemporan.	Studentul proiectează acțiuni misionare adaptate realităților parohiale, culturale și sociale. Studentul împlinește misiunea cu respect, discernământ și spirit irenic.
CP18	Studentul înțelege colaborarea ca parte necesară a slujirii pastorale.	Studentul stabilește relații de colaborare cu parohii, instituții, specialiști și comunități. Studentul cultivă parteneriate bazate pe încredere, claritate și responsabilitate reciprocă.
CT2	Studentul înțelege principiile managementului de proiect aplicabile activităților pastorale și comunitare.	Studentul planifică activități folosind obiective, resurse, etape și indicatori de realizare. Studentul coordonează autonom sarcini de proiect cu ordine, transparență și responsabilitate.
CT3	Studentul identifică informații relevante pentru formarea teologică, culturală și pastorală.	Studentul sintetizează informații din surse academice, pastorale și culturale complementare. Studentul utilizează critic informația, evitând confuzia, superficialitatea și interpretările nefundamentate.

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Definește rolul parohiei și al comunității locale în misiunea Bisericii.
2. Descrie etapele auditului misionar și domeniile de analiză ale comunității.
3. Explică profilurile pastorale ale preoților și tipologiile de credincioși.
4. Interpretează provocările slujirii clericale pe baza lecturii volumului Clerul azi.

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

Abilități academice specifice, responsabilitate și autonomie
1. Aplică instrumente de audit misionar și formulează priorități pentru o comunitate parohială.
2. Analizează critic situații pastorale și propune răspunsuri adaptate persoanelor și contextului.
3. Argumentează cu discernământ, respect și responsabilitate în dezbateră problemelor vieții clericale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații³
1. Parohia ca spațiu al misiunii: unitatea dintre parohie și Biserica locală	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
2. Orientarea eclesiologică, liturgică și euharistică a parohiei	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
3. Participarea la viața liturgică, evanghelizarea și catehizarea comunității	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
4. Misiunea parohială în contextul social și cultural al comunității locale	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
5. Diaconia, mărturia și Liturgia în lucrarea misionară a parohiei	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
6. Pastorația misionară: principii, priorități și forme de organizare	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
7. Auditul misionar al parohiei: scop, etape și responsabilități	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
8. Profilul comunității: dimensiuni demografice, sociale, economice, culturale și religioase	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
9. Analiza SPECS, analiza SWOT și harta resurselor comunității parohiale	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
10. De la diagnoza comunității la priorități și plan de acțiune misionară	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
11. Tipologii de preoți I: profiluri liturgice, contemplative, terapeutice și ascetice	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
12. Tipologii de preoți II: profiluri relaționale, intelectuale, activiste, autoritare și digitale	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
13. Tipologii de credincioși I: tradițional, căutător, ocazional, distant, fervent și intelectualizat	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere
14. Tipologii de credincioși II și răspunsuri pastorale diferențiate	prelegere, dezbateră sau discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie

Bibliografie selectivă

Bel, Valer; Sonea, Cristian-Sebastian (coord.), *Misiologie Ortodoxă*, vol. II, București: Editura BASILICA a Patriarhiei Române, 2025.
Sonea, Cristian-Sebastian, *Profetism și Eshatologie. Misiunea Bisericii ca slujire profetică în istorie și pregustare a Împărăției*, Cluj-Napoca: Editura Renașterea, 2025.
Sonea, Cristian-Sebastian, *Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului*, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2015.

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

Sonea, Cristian-Sebastian, „The Spirituality of the Nicene Creed and Its Missionary Implications in the Parish Community”, <i>International Review of Mission</i>, 2024. Sonea, Cristian-Sebastian, „The “Liturgy after the Liturgy” and Deep Solidarity”, <i>Mission Studies</i>, 2020. Bel, Valer, <i>Misiune, parohie, pastorație. Coordonate pentru o strategie misionară</i>, ed. a II-a, Cluj-Napoca: Editura Renașterea, 2006. Bria, Ion, <i>Liturghia după Liturghie</i>, București: Editura Athena, 1996. Faros, Filotheos, <i>Clerul azi – o privire din interior. Tentații, impasuri, maladii și remedii</i>, Galați: Editura Egumenița, 2013.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Filotheos Faros, Clerul azi, cap. I: despre o teologie a preoției	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
2. Viața personală a clericului, harul dumnezeiesc și cinstirea acordată clericului	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
3. Filotheos Faros, cap. II: clericul ca îndrumător și călăuză duhovnicească	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
4. Maturitatea duhovnicească, tentațiile slujirii și formarea continuă a clericului	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
5. Filotheos Faros, cap. III: slujitor, părinte sau frate în comunitatea bisericească	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
6. Filotheos Faros, cap. IV: învățătura duhovnicească și comportamentele clericale	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
7. Filotheos Faros, cap. V: păcatul clericului, exemplul personal și spovedania	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
8. Filotheos Faros, cap. VI: iubirea față de vrăjmași și gestionarea conflictelor	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
9. Filotheos Faros, cap. VII: rivalitatea clericală, promovarea și fraternitatea	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
10. Filotheos Faros, cap. VIII: presiunile asupra familiei clericului și conflictele familiale	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
11. Familia preotului, libertatea membrilor ei și responsabilitatea comunității	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
12. Filotheos Faros, cap. IX: clericul și rugăciunea în contextul vieții moderne	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
13. Filotheos Faros, cap. X: singurătatea preotului, prietenia și sprijinul fratern	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
14. Sinteză și prezentări: profilul duhovnicesc și misionar al clericului contemporan	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	1 seminar
Bibliografie selectivă Bel, Valer; Sonea, Cristian-Sebastian (coord.), <i>Misiologie Ortodoxă</i>, vol. II, București: Editura BASILICA a Patriarhiei Române, 2025. Sonea, Cristian-Sebastian, <i>Prophetism și Eshatologie. Misiunea Bisericii ca slujire profetică în istorie și pregustare a Împărăției</i>, Cluj-Napoca: Editura Renașterea, 2025. Sonea, Cristian-Sebastian, <i>Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului</i>, Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2015. Sonea, Cristian-Sebastian, „The Spirituality of the Nicene Creed and Its Missionary Implications in the Parish Community”, <i>International Review of Mission</i>, 2024. Bria, Ion, <i>Liturghia după Liturghie</i>, București: Editura Athena, 1996. Faros, Filotheos, <i>Clerul azi – o privire din interior. Tentații, impasuri, maladii și remedii</i>, Galați: Editura Egumenița, 2013.		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din
----------------	---------------------------------------	-------------------------------------	-----------------

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

			nota finală
9.4 Curs	Explicarea misiunii parohiale și a achizițiilor vizate: CP3 – Studentul explică comportamentul uman prin repere pastorale, morale și spirituale ortodoxe; CP15 – Studentul înțelege misiunea religioasă în context ortodox, istoric și contemporan; CP18 – Studentul înțelege colaborarea ca parte necesară a slujirii pastorale; CT2 – Studentul înțelege principiile managementului de proiect aplicabile activităților pastorale și comunitare; CT3 – Studentul identifică informații relevante pentru formarea teologică, culturală și pastorală.	Evaluare finală: examen scris cu întrebări aplicative și interpretarea unei situații pastorale.	50%
	Proiectarea unei intervenții misionare argumentate, conform rezultatelor: CP3 – Studentul interpretează situații pastorale folosind cunoștințe despre persoană, comunitate și vocație. Studentul abordează conduitele umane cu echilibru, responsabilitate și compasiune pastorală; CP15 – Studentul proiectează acțiuni misionare adaptate realităților parohiale, culturale și sociale. Studentul împlinește misiunea cu respect, discernământ și spirit irenic; CP18 – Studentul stabilește relații de colaborare cu parohii, instituții, specialiști și comunități. Studentul cultivă parteneriate bazate pe încredere, claritate și responsabilitate reciprocă; CT2 – Studentul planifică activități folosind obiective, resurse, etape și indicatori de realizare. Studentul coordonează autonom sarcini de proiect cu ordine, transparență și responsabilitate; CT3 – Studentul sintetizează informații din surse academice, pastorale și culturale complementare. Studentul utilizează critic informația, evitând confuzia, superficialitatea și interpretările nefundamentate.	Evaluare pe parcurs: proiect de audit misionar al unei parohii, realizat în etape și revizuit după feedback.	20%
9.5 Seminar/laborator	Lectura critică a volumului Clerul azi și analiza tipologiilor pastorale prin criterii teologice, relaționale și etice.	Portofoliu de lectură și prezentare tematică bazată pe text și pe un studiu de caz.	20%
	Participare pregătită și contribuție responsabilă la analiza cazurilor și la feedbackul colegial.	Observare sistematică și autoevaluare.	10%
9.6 Standard minim de promovare			
Obținerea notei finale minimum 5, realizarea tuturor probelor obligatorii și demonstrarea la nivel minimum acceptabil a rezultatelor învățării asociate competențelor CP3, CP15, CP18, CT2, CT3: utilizarea corectă a conceptelor, analiză bazată pe surse și aplicare responsabilă în situații relevante disciplinei.			

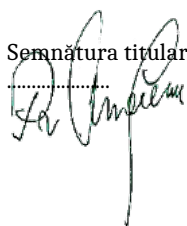
10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								
								
								Nu se aplică nici o etichetă
						X		

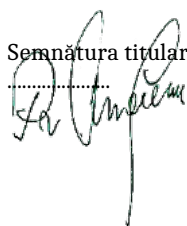
⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.

Data completării:
10.04.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament: 20.07.2025

Semnătura directorului de departament

